

# BÆLGSAED PÅ TVÆRS AF EUROPA

**PÅ 2. DAGEN** af Økologikongressen forklarede Henrik Nätterlund, HS Konsult, Hushållningssällskapet- Sverige og Klaus-Peter Wilbois, FIBL-Tyskland som en del af indlægget "Supply of Organic Grain Legumes in Europe" om hvordan lokalt dyrket bælgssæd kunne være et bæredygtigt alternativ til soyabønner importeret fra ikke europæiske lande.

Vælger man hestebønner som proteinkilde fremfor sojabønner, skal man være opmærksom på, at hvidblomstrede sorter har noget lavere indhold af tannin end de sorter med et sort bånd på bladene.

Ydermere peger forskning fra Tyskland på, at det er nødvendigt med helt op til ni frie år mellem dyrkning af bælgssæd, som hestebønner og ærter, for at undgå sædskiftesygdomme og bevare udbytte-niveauerne.

## Chokoladeplet

Dyrkning af hestebønner som blandsæd, hvor vårsæd er iblandet, kan minimere risikoen for sygdommene chokoladeplet, hestebønnebladplet og luseangreb. Hvis bønner og korn skal separeres er havre umiddelbart nemmest at rense fra.

Henrik Nätterlund fortalte også, at svenske erfaringer peger på, at hestebønner trives bedst i jorde med ler indhold op til 25 pct., hvilket svarer til en JB nr. 4-5. Gennemsnitsudbytterne ligger i Sverige på omkring 3,5 ton/ha. Største delen af disse udbytter er opnået på dobbelt rækkeafstand. Hans erfaring var, at syv frie år er optimalt mellem hestebønner i et sædskifte. ●

AF MIKAEL SUNE HALD,  
AGRI-NORD

# MERUD- BYTTE I MARKEN MED BIER

**I DANMARK HAR** vi omkring 280 forskellige arter af vilde bier, foruden vore honningbier. Bierne spiller en helt afgørende rolle i bestøvningen af bl.a. frugttræer, kløverfrø og vilde planter.

Raps og hestebønner er selvbestøvende, men alligevel kan udbyttet øges med helt op til 30-40 pct., hvis der er udsat bistader. For begge arter opnås en hurtigere afblomstring, mere ensartet modning og højere spiringsprocent af de fremkomne frø. Bier er helt uundværlige i produktionen af rød- og hvidkløverfrø, hvor der er 80-90 pct. øget udbytte. Humlebier er bedst til at nå ind i rødkløverblomsten, men når vejret er varmt, står nektaren højere i kronrøret, og så kan honningbien også være med som bestøver.

## Madplan

Uden mad og drikke.... Det er vigtigt, der er føde til bierne fra marts til oktober. Biavlerne ønsker sig flere økologiske rapsmarker, men også afgrænsningsmarker med blomstrende hvidkløver er et rigtig godt supplement. Afpudsning af en sådan mark kan dog være en barsk omgang for bierne, sammen med at blomsterne forsvinder.

## Tænk på bierne når du planter

Vil du gøre en ekstra indsats for bierne, så vælg et 5-7 rækket læhegn, så er der plads til mange blomstrende buske og træer. Energipil giver et rigtig godt fødegrundlag til bierne i det tidlige forår, mens poppel ikke har værdi for bierne. ●

AF LISBETH KNUDSEN,  
HEDEN & FJORDEN ØKOLOGI

# SÆNK FREM- STILLINGS- PRISEN

**DET ER ALTID** interessant at få nogle fif til at øge indtjeningen eller konkurrenceevnen på egen bedrift. I et stort projekt har SEGES og 6 lokale landboforeninger dykket ned i produktions- og regnskabstallerne fra 32 økologiske kvægbedrifter i 2014. Regnskaberne er dissekteret, og i samarbejde med de enkelte landmænd, er der fundet frem til en række indsatsområder med det formål at sænke fremstillingsprisen med 20 til 30 øre pr. liter mælk. Det helt centrale i projektet er at kende udgangspunktet på den enkelte bedrift. Et rigtig godt redskab til at få overblik over egne tal er "frakti-lanalysen" (se billede). Med frakti-lanalysen har du hurtigt et overblik over, om din bedrift ligger i den bedste tredjedel, i forhold til gennemsnittet eller i den ringeste tredjedel – med andre ord om din konkurrenceevne er stærk, eller om der er potentiale for forbedringer.

## Øget udbytte

De første analyser viser, at der især er penge at hente på øget udbytte i marken (10-15 øre pr kg EKM), bedre grovfoderkvalitet (5-10 øre pr kg EKM), reducere maskinomkostninger (5-10 øre) samt på øget mælkeydelse. En anden interessant faktor er køernes holdbarhed. Kan du øge køernes holdbarhed og livsydelse er der penge at hente. Fokuser på udsætningsårsager og handl på dem, så køerne kan holde en laktation eller to ekstra. Dermed opnås mere mælk på samme foder og færre stykker opdræt. ●

AF ANNA-SOFIE KJÆRSGAARD,  
VESTJYSK LANDBOFORENING